

Du ngoạn xứ Chùa Tháp

Ký sự của Thủy Trường

Chúng tôi đến biên giới Mộc Bài trong cảnh thật hỗn độn: xe vừa ngừng đậu lại, mọi người mạnh ai nấy chạy thẳng lại gian phòng công an biên phòng nằm ngay cạnh quốc lộ, trên tay lo le giấy chiếu khán để trình xét ra khỏi xứ. Mọi người chen chúc sắp hàng, khoảng nửa giờ là xong thủ tục. Vừa ra khỏi cửa là có sẵn anh “lơ” xe đón hướng dẫn lên xe lại, để qua biên giới. Chạy được khoảng 100 m, xe dừng lại để mọi người xuống xe, lại vào trình thông hành nhập cảnh vào đất Miên: cả mấy chục người nối đuôi sắp hàng trong một gian phòng khá hẹp. Lần này phải giao giấy tờ cho “lơ” xe cộng với 30 \$US để anh ta chạy ra cửa sau làm thủ tục “lậu”, nhưng chính thức nhập cảnh vào xứ Chùa Tháp. “Lậu” vì anh luôn ra cửa sau, bắt kẻ hành khách nối đuôi dài dài, còn chính thức vì các con dấu bút tích đều là chính thức của nhà nước Kampu chea, nhưng cước phí lại vào túi của công an biên phòng.

Xe rời biên giới đâu khoảng 300 m, bỗng thấy sừng sững những sông bãi đồ sộ, mấy mươi xe tư nhân đậu trước các sông nhưng cũng “hoành tráng” không thua gì Las Vegas. Nghe nói cứ chiều tối hoặc cuối tuần là các tay dư tiền từ Sài gòn chạy lên đây để nhờ các cô ả “đầu Gà đít Vịt” xài dùm hộ.

Dọc hai bên đường, nhà cửa cũng y như cách nay 45 năm, thời gian mà gia đình tôi đã có dịp qua lại nhiều lần: cũng nhà sàn gỗ, phần nhiều xiêu vẹo, trước nhà thường là ao nuôi cá hoặc chứa nước dùng trong nhà, trên bờ lơ thơ vài gốc dừa hay thốt nốt. Cũng giống như dân Việt nam, đa số là nông dân quanh năm chỉ biết con trâu, cái cày và mảnh ruộng phì nhiêu.

Gần tới Nam vang phải qua phà Neak Luon, ngang sông Cửu long. Bên phà ở cuối con đường

đầy bụi bặm, nắng chói chang, làm cho du khách bắt đầu mệt mỏi.

Nhờ anh Hay giới thiệu một cô thông dịch Việt kiều, gốc Tàu, chúng tôi cũng đỡ bờ ngỡ trong việc kiểm phòng, và xê dịch.

Cơm trưa xong, chúng tôi đi xem Chùa Vàng Chùa Bạc, tức là đền Vua Kampuchea. Đền Vua vẫn còn nguyên vẹn sau thời kỳ đen tối của Khmer Đỏ, mặc dù sau cuộc thanh lọc cả hơn mấy triệu sinh linh phải về cõi Phật. Đền Vua được cất ngay cạnh bờ sông Tonlesap (nối liền Biển hồ với sông Cửu long), có tường thành cao bao phủ trong có một số đền đài, công sự kiến trúc lai giữa Ấn độ và Nam dương: nóc nhọn, cửa nẻo sơn son thếp vàng, bên trong còn lại một số tượng Phật, không thấy các di tích quý giá như cảnh vàng lá ngọc ...

Ra khỏi Đền Vua khoảng bốn giờ rưỡi chiều, chúng tôi mướn một chiếc xe Tuk Tuk đi một vòng Thủ đô. Dọc theo bờ sông, công viên cũng được chăm sóc làm cho bờ sông có một bộ mặt mới mẻ, nhưng đôi Phnom với tháp trắng cao như Nam vang, nơi làm hội chợ quốc tế cách nay 50 năm không còn là nơi thanh lịch khang trang mát mẻ như khi xưa: nhà cửa đã lấy đi cái bộ mặt thanh lịch

của ngọn đồi. Ngoài một số ít cao ốc quanh chợ, chợ Nam vang vẫn y như xưa, vẫn bốn nhánh chia vào bốn góc đường, nhưng có lẽ còn có vẻ bề rộng hơn, với các lầu vài phủ tạm trên các gian hàng ở giữa bốn nhánh chợ.

9 giờ sáng hôm sau, chúng tôi và cô thông dịch lấy xe đò lên Siemreap. Cách Nam vang khoảng 5 km, một chiếc cầu bằng bê tông đã thay thế chiếc phà bắc ngang sông Tonlesap. Cũng cảnh trí nhà sàn, dừa, thốt nốt, và ao cá chạy dọc theo quốc lộ đi Kompong Cham và Siemreap.

Tới Siemreap khoảng hai giờ, nhiều xe lôi đã luôn vào được bên xe riêng của hãng xe đò, tài xế dành nhau mời du khách về khách sạn của họ. Sợ bị lừa, chúng tôi nhứt định đòi về khách sạn anh Hay giới thiệu, nhưng tất cả đều hết phòng, rốt cuộc, nhờ tài xế tận tình đi tìm được một phòng trong khách sạn Sydney Angkor khá khang trang.

Thấy tài xế thành thật, chúng tôi nhờ anh ta chờ xem quần thảo Angkor vào sáng hôm sau: gọi là quần thảo vì cả khu Angkor chiếm một diện tích khoảng 7 km vuông. Đền Angkor Wat còn nguyên vẹn, chung quanh là hồ bao bọc, giữa hình vuông đền đài toàn bằng đá. Có vẻ nơi đây chỉ để thờ phượng vì các phòng ốc chật hẹp, ở giữa lại được nâng lên cao hơn hai mươi thước.

Angkor Thom có một vòng thành cả ba bốn cây số bao bọc, muốn vào phải qua một trong bốn cửa Đông Tây Nam Bắc. Đền đã bị thời gian và giặc già tàn phá nhiều, hầu hết còn lại những đồng đá ngổn ngang, khu chính còn lại vài mươi tượng đá bốn mặt người. Tới đền Preah, bỗng cô Hiền có điện thoại gọi trở về Nam vang để làm việc cho một sở mới, bác tài liền tháo gỡ thùng xe bỏ lại bên đường lấy xe mô tô chở cô Hiền về bên xe đò trở về Nam vang. Thắc mắc sợ bị có người lấy cắp vì chỗ đông du khách tập nập tới lui trong lúc tụi tôi tiếp tục viếng một ngôi đền, tài xế tỉnh rụi đáp: “Không ai lấy!”

Hôm sau, chúng tôi phải chịu trả thêm 40 \$US/người vì phải đi ngang quần thảo Angkor, để xem một ngôi đền cách Siemreap 40 km.

Chiều, thấy còn dư thì giờ, chúng tôi lại nhờ tài xế đưa đi xem biển hồ Tonlesap, cách Tây Nam Siemreap 60 km. Đường đi một đoạn nhà cửa san sát, tương tự như miệt Hậu giang, dọc một con kinh, rồi đồng ruộng mênh mông. Gần tới bên, bỗng có một trạm gác, cảnh sát ra đòi chúng tôi trả 60 \$US, tài xế nói tiếng Miên cũng không biết thuộc loại tiền gì, tụi tôi móc bóp chỉ còn 20 \$US, họ cũng chịu cho qua. Tới bên bỗng có tàu lớn lại đón đưa ra biển hồ, mới biết đó là tiền mướn tàu, nhưng có lẽ vì bỏ túi riêng, nên bao nhiêu cũng làm phước nhận cho qua luôn. Tài xế lại ham vui bỏ xe lăn kèn bên vệ đường, không tỏ vẻ gì sợ mất cắp, phóng xuống theo tàu đi chơi cho biết. Ra khỏi cửa rạch nhỏ, đầy đầy những bè nổi để nuôi cá giống như ở Châu đốc,

nhưng ở đây nuôi cá khác hơn là Pangasus và cách nuôi cũng khác hơn. Họ trồng cả ngàn cọc để hướng cho cá vào rọ đặt ở cuối các đường cọc. Đi được một hồi bỗng có một chiếc xuồng cập vào tàu của chúng tôi, cô gái trên xuồng “xổ” ngay tiếng Việt mời mọc chúng tôi trái cây tươi ngọt. Do đó mà chúng tôi biết rất đông người Việt đã định cư lập nghiệp trên Biển hồ cả mấy thế hệ. Rồi bị Sihanouk đuổi về Việt nam, đến thời Lon Nol lại bị Khmer đỏ “cấp duồn”, người Việt ở đây đã trải qua bao cảnh khốn đốn vì tha phương cầu thực, không biết kêu cứu được một ai.

Sáng hôm sau, năm giờ sáng, trời còn tối om, vẫn theo lời khuyên của anh Hay, chúng tôi hẹn mượn một chiếc taxi chở hai đứa đi Poipet, biên giới Thái lan (Poipet - Siemreap = 300 km). Bây giờ, nghĩ lại thấy cũng hơi phiêu lưu vì lúc ra đi trời còn tối mịt, đường vắng teo không một bóng người, toàn bằng đất đỏ và đầy ổ gà, xe chạy qua cứ tung hắt người mình lên, bỏ lại phía sau một vầng cát bụi đỏ mù mịt.

Ngoài một vài chục khách sạn to dọc đường từ Siemreap đi Angkor, thành phố được chỉnh trang đôi chút, Kampuchea không khác mấy Cambodge cách nay 50 năm: con đường quốc lộ đi biên giới Thái trước 1954 còn trắng dầu, chạy êm ả, nay là đường đất đỏ lồi lõm thâm thẳm. Đất nước không được phát triển về vật chất, có lẽ do bản chất hiền hoà đôn hậu, không bon chen để phát triển về thương mại, một phần phải trải qua nạn diệt chủng của Khmer đỏ, nên họ gượng dậy một cách thật chậm chạp. Trước 1954, 75% nền kinh tế xứ Chùa Tháp do người Hoa và Việt nam nắm giữ. Hệ thống tiền tệ ở đây gần giống như ở Việt nam, song hành giữa đồng đô la Mỹ và đồng Riel được phổ biến đến tận người buôn bán lẻ. Họ có hai túi: một cho đô la và một cho Riel, nhưng họ không biết Euro như ở Việt nam. Có cái hơi lạ là ở đây chúng tôi không thấy người tạt nguyên ăn xin như ở Việt nam còn lại một vài thành phố.

Tới biên giới lúc 9:00 giờ, cũng thủ tục xuất cảnh, cũng “toà” vào cửa sau “lậu mà chính thức”, và thủ tục vào Thái lan dễ dàng hơn nhiều. Phải đợi đến 12:00 giờ mới có chuyến xe bus đầu tiên đi Bangkok, chúng tôi đi một vòng chợ biên

giới, cũng khá lớn. Đây cũng là một cửa khẩu để Kampuchea nhập một số hàng gia dụng như sản phẩm chế biến và trái cây tươi.

Khác hẳn với cảnh nghèo xơ xác của đồng quê Kampuchea, Thái lan có bộ mặt của một con “rồng con châu Á”, xa lộ trên không chạy thẳng vào Thủ đô Bangkok, nhà cửa tươm tất, các kênh điều ngăn nắp trật tự, có lẽ họ đã lấy được đà từ chiến tranh Việt nam, thuở lính Mỹ chỉ biết nghỉ hè ở Thái lan, Phi luật tân, hoặc Đài loan ...

Sáng hôm sau, hai đứa tôi viếng đền Vua, cũng có lối kiến trúc gần giống như đền Vua Nam vang, đền đài nóc nhọn sơn son thếp vàng, nhưng ở đây nhờ có nhiều lợi tức, tu bổ thường xuyên nên có quy mô

và tráng lệ hơn: du khách đông như kiến cỏ đến đôi rất khó kiếm được chỗ trống để chụp ảnh. Trong đền còn rất nhiều di tích của Phật giáo và của Hoàng gia cũng như các Xá lợi, tượng Phật bằng vàng ...

Tụi tôi theo tour bán ở các hãng du lịch xem kinh đô xưa của Thái là Ayuthaya, ngay trong khu Khao San Road, tương đương với đường Đề Thám của Việt nam. Cứ khoảng 10:00 giờ sáng là người ta bày bán đủ thượng vàng hạ cám, người đi tập nập, suốt một con đường sầm uất nhất thủ đô Bangkok. Nào là đồng hồ giả hiệu, gia dụng lặt vặt, các món ăn chơi như sấu bọ chiên giòn, thịt nướng, các món ăn thiết như bún, thịt, gỏi. Du khách “ba lô” rộn rã tới lui, trong lúc các tiệm hai bên đường phóng loa những điệu nhạc “hip hop” đình tai nhức óc.

Ayuthaya cũng là một quần thảo khoảng 10 km vuông, gồm một số tháp bằng gạch nung nằm

rải rác trên đồng bằng. Xem các nền tường thành cổ rêu phong, có những gốc cổ thụ dây leo quấn chằng chịt và rễ to tướng len lỏi qua các khe tường đầy lỗ tàn ong, làm mình chạnh nhớ tới mấy vần thơ của bà Huyện Thanh Quan:

*Lối xưa xe ngựa hồn thu thảo
Ngõ cũ lầu đài bóng tịch dương.*

Sau hết là dinh thự của một công thần, kiến trúc nửa Thái nửa Âu với nóc nhọn, sơn son thếp vàng, và nhiều sân cỏ, hồ nước hao hao giống như vườn Vincennes.

Ngày cuối ở Thái lan dành để xem chợ nổi Kosudasi, cách Bangkok 60 km về hướng Bắc. Khác với chợ nổi ở Cái rặng, hay Châu đốc, Long xuyên, chợ này nằm ngay trong một diện tích 8 km vuông, đầy kinh rạch nhỏ. Ghe thuyền chở du khách lẫn lộn trong số xuồng bán hàng: nào chè cháo hủ tiếu ... để ăn sáng, trái cây tươi và cả đồ kỷ niệm. Hai bên bờ thì ôi thôi đủ thứ từ đồ kỷ niệm như voi chạm trổ, tượng phật, cho đến gia dụng, và cả ngân hàng để du khách đổi tiền chi tiêu, thỉnh thoảng thuyền cũng ra ngoài rạch lớn, bị các thuyền máy to, chạy như bay, tạo nên sóng to, thiếu điều lật úp xuống mình như trong các phim hành động James Bond 007.

Hầu hết du khách tới Bangkok đều bị hấp hồn bởi phi trường mới, kiến trúc không những đồ sộ mà tân kỳ như trong các phim giả tưởng với vòm mái uốn cong bằng nhôm, các thang cuốn như đi trên sóng, quầy các hãng hàng không trang hoàng hoành tráng, tạo cho du khách cái thoải mái khi phải móc bóp mua sắm trước khi rời đất Thái, mà quên đi giá bán free tax trong phi trường thường là mắc hơn ngoài chợ.

*Xuân 2007
Thủy Trường*